

Geluk & wijsheid

Laatste avond

Two philosophy truces

- Ernest Nagel: "Structure of Science", 1961
 - De melodie is meer dan de individuele tonen
- Norman Malcolm: "Knowledge and Certainty", 1970
 - Teleologie en mechanisme kunnen niet tegelijk waar zijn, tenzij de een tot de ander is te reduceren

Nagel

- Een toon is niet buiten zijn context te identificeren
- En dus ook niet te vergelijken
- Is een zak vol noten een melodie?

Syllogisme

- Major-premissie: Alle mensen zijn sterfelijk
- Minor-premissie: Socrates is een mens
- Conclusie: Socrates is sterfelijk

Malcolm

- Teleologie: begrijpen vanuit het doel
 - Op de hoogte komen van het nieuws
- Mechanisme: begrijpen vanuit de werking
 - De krant lezen
- Reductie niet mogelijk
 - De krant lezen → op de hoogte komen van het nieuws (?)
 - Op de hoogte komen van het nieuws → de krant lezen (?)
 - De krant lezen → de krant lezen (?)

Liefhebben

- Leven is liefhebben (?)
- Maar wat is liefhebben?
 - Socrates: leven is meestal liefde in verwarring
 - Socratische dialoog: verwarring opheffen door zelfonderzoek
 - Daarvoor te rade gaan bij persoonlijke ervaring

Vragen

- Helpt het om filosofische trucs te kennen?
- Wat is het belang van zulke trucs in het overtuigen van anderen?
- Zou je politici aanraden filosofie te studeren?

Socratisch gesprek

- De ratio levert niet altijd een antwoord
- Welke rol spelen de emoties?
- Basisemoties:
 - vreugde
 - verdriet
 - angst
 - woede
 - verbazing
 - afschuw

Deugdenleer

- Nastreven van voortreffelijkheid, optimaal functioneren, volledig tot je recht komen
- Plato: drie centra van motivatie
 - Hoofd: kennis, inzicht waarheid, leren
 - Hart: verbondenheid met anderen
 - Buik: persoonlijke behoeften
- Vgl. Sigmund Freud: Überich, Ich, Es

Aristoteles

- Wat zijn de uitersten van de hoofd- hart- en buikgevoelens?
 - buik: onzekerheid, ego
 - hart: verontwaardiging, bescheidenheid
 - hoofd: absolute waarheid, absoluut relativisme
- Wat is het juiste midden?
 - buik: gematigdheid
 - hart: moed
 - hoofd, hart, buik: rechtvaardigheid
- Juiste keuze gebaseerd op praktische wijsheid

Persoon van praktische wijsheid

- Socrates: daimonion
- De persoon die jij kunt zijn
 - voortreffelijk
 - ongebonden
 - autonoom
- Eigenschappen: rust, welwillendheid, relativiseringsvermogen, humor, evenwicht
- Wat zou die persoon doen?
 - houding belangrijker dan handelwijze

Parallelprocessen

- Te onderzoeken proces parallel met onderzochte proces
 - Socratisch gesprek || onderhandeling tussen bankdirecteuren
- Gewenst: welwillend, respectvol, plezierig
 - eigenbelang of kenmerken van vriendschap?

Onderbroken reis

- Reizigers: bereiken wij ons doel?
- Trekkers: de reis is het doel
- Geliefden: zijn al op hun bestemming
- Vgl. cursus
 - Wat leer ik ervan?
 - Leuk om iets te leren
 - Aangenaam samenzijn

Eros

- Zonder Eros geen waarheid
- Eros: zoon van Penia, armoede, en Poros, rijkdom
- Geen bezit en toch rijk
- Liefde geeft vleugels
- Eros ↔ persoon van praktische wijsheid
 - vrijheid, authenticiteit ↔ juistheid, verantwoordelijkheid
- Directeuren: plotselinge boosheid klaart de lucht

Socratisch gesprek

1. Controverse, probleem, dilemma
2. Juiste houding wordt belangrijk
3. Aporie: geen definitieve oplossing
 - Het ene probleem vervangt het andere

Vragen

- Heeft een persoon van praktische wijsheid overal een oplossing voor?
- Hoe gaat hij/zij om met onoplosbare dilemma's?
- Kan boosheid een oplossing bieden?
- Moet je je voorbereiden op boos zijn?
- Hoe kun je wijzer worden van een Socratisch gesprek?
- Ben je wijzer geworden van deze cursus?